

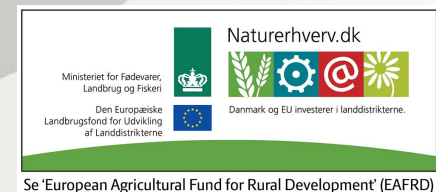
VIDENCENTRET FOR LANDBRUG

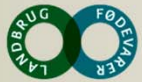
Nye økonomiske nøgletal og Landbrugets indtjening og gæld

November 2013

V/Klaus Kaiser
Økonomi & Virksomhedsledelse
Videncentret for Landbrug

PARTNER I
DLBR
DANSK
LANDBRUGSRÅDGIVNING

Resultatopgørelsen

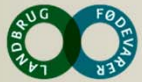
- Hovedtal i de generelle udmeldinger om resultatopgørelsen:
 - **"Driftsresultat"**
 - "Årets resultat før skat"
 - "Likviditet efter regulering og private udtræk" (Likviditet til inv. og opsp.)
- Nu er der tilføjet:
 - "Likviditetsoverskud/-behov" (Likviditet efter investering, dvs. likviditet til opsparing/afdrag)

Resultatopgørelse

Resultatopgørelsen
ser herefter således ud:

1.000 Kr.	Gns. 2004-2010	2011	2012	2013*	2014*	2015*
Produktion:						
Antal, vejet	14.320	11.678	11.200	11.000	10.700	10.500
Årskøer	36	48	49	50	51	52
Producerede slagtesvin	1.445	1.887	1.769	1.823	1.878	1.953
Årssøer	77	91	92	94	96	97
Areal, ha	122	147	151	153	155	158
Resultat:						
Bruttoudbytte	3.070	5.318	6.259	6.513	6.475	6.357
Stykomkostninger	-1.367	-2.488	-3.026	-3.256	-3.168	-3.298
Dækningsbidrag	1.733	2.830	3.233	3.258	3.307	3.416
Kontante kapacitetsomkostninger	-840	-1.364	-1.421	-1.474	-1.538	-1.672
Afskrivninger	-370	-506	-498	-518	-524	-530
Resultat af primær drift	543	960	1.313	1.266	1.244	1.233
Afkoblet støtte	330	379	435	421	408	394
Finansieringsudgifter i alt	-689	-902	-894	-856	-903	.956
Driftsresultat, landbrug	113	436	853	830	749	453
- heraf konjunktur		106	136	-151	11	-47
Personlig indtjening	168	217	232	237	243	251
Årets resultat før skat	286	669	974	1.025	1.015	753
Likviditet:						
Likviditet før investering**	163	511	692	1.139	862	465
Likviditetsoverskud/-behov**	-517	-211	-42	498	312	13

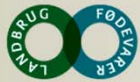

Økonomiske nøgletal

- Indtjeningsevne/Rentabilitet:
 - Tidligere anvendtes primært "Afkastningsgrad" i generelle udmeldinger
 - Fremover anvendes "Afkast af investeret kapital"

$$ROIC = \frac{\text{Res. af primær drift} + \text{EU-støtte} + \text{anden virksomhed} + \text{nettoforpagtning} - \text{ejerløn}}{\text{Gns. nettorentebærende gæld} + \text{egenkapital}}$$

- ✓ Bedre overensstemmelse mellem tæller og nævner
- ✓ Kun forrentning af den "forpligtende kapital", der kræver forrentning (nettorentebærende gæld og egenkapital)
- ✓ God overensstemmelse til andre branchers praksis
- ✓ Indgår i afkastmarginal (EVA) – vores nye økonomiske supernøgletal!

Økonomiske nøgletal

- **Afkastmarginal (EVA)**

- Afkastmarginalen måler, om rentabilitetsniveauet er tilfredsstillende.
 - Afkast af investeret kapital beregnes før omkostninger til finansiering
 - For at vurdere virksomhedens samlede rentabilitet holdes afkastmarginalen op imod de vægtede gennemsnitlige finansieringsomkostninger (WACC)

$$WACC = \frac{NRBG}{NRBG + EK} * rd * (1-t) + \frac{EK}{NRBG + EK} * re$$

Hvor:

NRBG = Markedsværdi af netto rentebærende gæld

EK = Markedsværdi af Egenkapital

rd = Gennemsnitsrente på netto rentebærende gæld

re = Ejerens afkastkrav til egenkapital

t = Virksomhedens marginalsat (her anlægges en før skat betragtning).

- ***EVA = ROIC - WACC***

- Afkastet er tilfredsstillende, når "Afkast af investeret kapital" er lig med eller overstiger kapitalomkostningerne

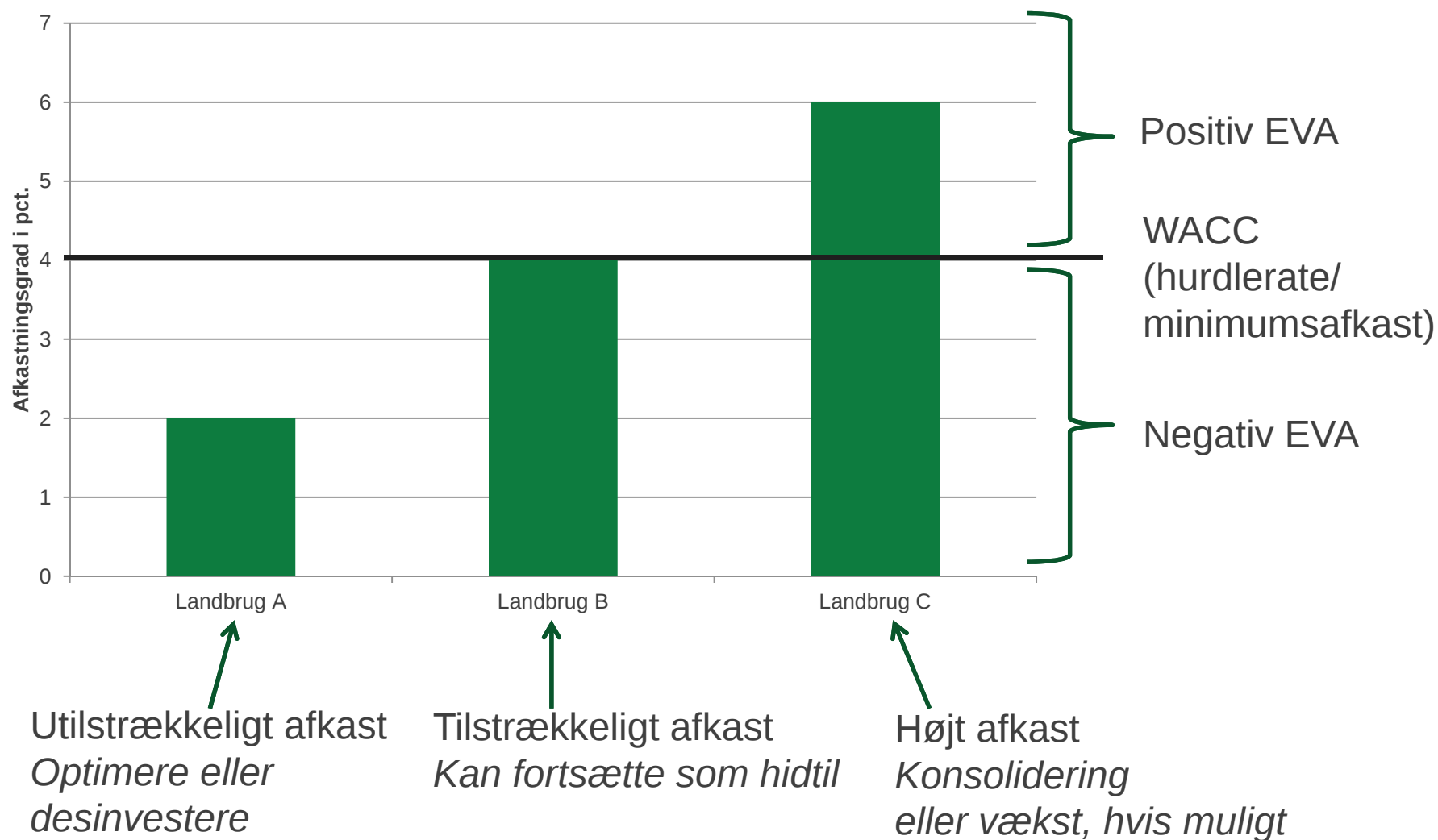
- ***EVA er det nye supernøgletal!***

- Afkast efter "alt" er aflønnet – varer, kapital og arbejdskraft!

Økonomiske nøgletal

Afkast af investeret kapital og WACC

MARKED/Korn & fødevarer

AF konsulent Jakob F. Kjærsgaard, Gefion, www.kornbasen.dk

Kornprisen har nået bunden

Hvedeprisen på Maltif ligger i en måned ligget mellem 182-192 euro. Bunden af intervallet markerer samtidig den laveste hvedepris i tre år og har vist sig at være en meget kraftig støttespiller. Til trods for høst- og for høstpriserne udblyndelser fra EU og sortehavensregionen er det ikke lykkedes for markedet at bryde denne støttespiller. I takt med, at tørken i USA's store majsstater nu begynder at sætte sig sine spor i udblyndelserne, bliver det mere og mere usandsynligt, at støtten bliver borte i de kommende måneder. Dermed tyder det også på, at vi har set prisbunden i denne omgang - nemlig 182 euro på Maltif og omkring 120 kr. for dansk foderhvede ab gård i januar.

Det betyder ikke, at vi kan se frem til markante stigninger af kornpriserne, men det betyder et uændet eller stigende prisniveau, hvor det opdagende prisniveau afhænger af slutresultatet af den amerikanske majsproduktion. Det ved vi om i par måneder - frem til da fortsætter markedssensitiviteten og gæsterne.

Stor efterspørgsel

Midt i september om uændede priser underbygges også af den store købelyst, der er på verdensmarkedet - ikke mindst på hvede, hvor Kina i år forventes at overgå Egypten som verdens største hvedeimportør. Både i USA og EU ligger omfanget af eksporttøringer langt foran "normalen" for årtiet, og den store købsaktivitet betyder jo, at der er mange aktører på verdensmarkedet, som ønsker det nuværende prisniveau for attraktivt i forhold til risikoen ved at forhøje sig alventendte!

Aldake forbrug

Med udgangen til uændede eller korrigerende priser - så må det dog være at alvante salg og aldake forbrug på KornBasen har vi gennem længere tid anbefalet, at man skal få afsluttet hele sit kornforbrug frem til høst 2014. Ud fra en risikobetraktning mener jeg, det er fornuftigt at afslutte forbruget til et prisniveau, som er det laveste i tre år! Det kan få gøres via prissikringen af køb af majs-kontrakter på Maltif.

Jeg vil også gerne gentage, at man bør påbegynde et risikopræjudende delakt af kornforbruget for sæsonen 2014/15. Det er langt ude i fremtiden, men da den meget lange prisstigning for hvedekorn har været stigende i de seneste otte år, er det sundt fornuft og godt købmandsskab at udnytte det laveste prisniveau i tre år til at dække minimum 25 pct. af 2014/15-forbruget i form af november 2014-kontrakter på Maltif.

Årvent salg

Der er mange i mine betragtninger om prisudviklingen, der sag alvante. Skal man bruge likviditet og/eller ønske at spare ligegyldigt gældsind, er løsningen at sælge kornet nu i stedet købe majs-futures på Maltif. Det koster typisk 1,5 kr./hkg. Det er derfor langt billigere at deltage i efteråret og vinterens prisudvikling med købte futures end med det fysiske korn - og risikoen er nøjagtigt den samme.

Majtopparatet er end på vej efter en stor udsalgshast og er nu nede på 1015 kr. Den kan meget vel falde med yderligere fem kr., og dermed er der sat en tyk strek under, at en stigende maltipriss skal komme fra en stigende foderkvalitet.

Hvert sjette landbrug er nødlidende

2.900 landbrug kan ikke betale af på gælden uden at tage nye lån. Halvdelen af dem har samtidig en høj gæld, og fremtiden er mere eller mindre usigelig.

AF Einar So Thomsen, ebt@landbrugsmedierne.dk, tlf. 33 39 47 65

Tager man et øjeblikbillede af landbruget i dag, ser man et rigtig flot billede. Men vender man i stedet kameranet ud mod fremtiden, tegner der sig et helt andet og mere dystert billede.

En række farer truer med at underminere økonomien på 2.900 heltidslandbrug svarende til hvert sjette landbrug. På de 2.900 landbrug er indtjeningen ikke stor nok til at betale tilstrækkelige afdrag på gælden. De landmænd er nødt til at optage ny gæld for at afdrage på gammel gæld.

1.700 nødlidende landbrug Og helt gal er økonomien på 1.700 landbrug, svarende til hvert sjette landbrug eller 15 procent af alle heltidslandbrug.

De landbrug er decideret nødlidende, da de både har for lav indtjening i år kunnet betale afdragene og samtidig har en gældsprocent på over 70.

Det viser en analyse af landbrugs økonomiske og fremtidige økonomi, som Videncenter for Landbrug har lavet.

»De fleste landbrugsregnskaber ser flotte ud i øjeblikket, men det må man ikke lade sig forblende af. Den højkonjunktur, vi har i landbruget lige nu, skylder problemerne hos en række landmænd og siger derfor ikke så meget om den grundlæggende økonomiske situation i landbruget,« siger erhvervsøkonomisk chef Klaus Kaiser, Videncenter for Landbrug.

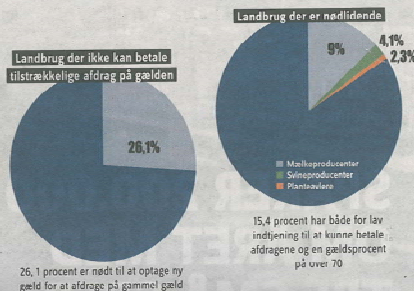
Der mangler 200.000 kr.

Set over en årrække viser beregningerne, at der på alle landbrug i gennemsnit mangler 200.000 kr. i indtjening for at de balance mellem indtjening og gæld. Beløbet er dobbelt så stort på kvægbrug og halvt så stort på plantevoksende.

99 Den højkonjunktur, vi har i landbruget lige nu, skylder problemerne hos en række landmænd

Klaus Kaiser, erhvervsøkonomisk chef, Videncenter for Landbrug

LANDBRUGET BLØDER

5 ting der truer landbrugets økonomi

1 Højkonjunktur - der stopper

Når produktpriserne kommer ned i et normalt leje, er der cirka 25 procent af landmændene, som ikke vil være i stand til at skubbe et likviditetsoverskud.

2 Gæld - der er meget høj

Nogle landmænd har købt for dyrt eller overinvesteret. Den høje gæld stiller meget store krav til indtjeningen. I øjeblikket renter de del landmænd af den meget lave rente.

3 Rente - der stiger

Om få år er renten steget til et normalt niveau, og så vokser rentebetaling kraftigt.

4 Afdragsfri lån - der udløber

I de kommende år udløber afdragsfri lån for over 100 mio. kr. Det er en alvorlig tvivlsomt, om alle med afdragsfri lån får mulighed for at fortsætte med afdragsfriheden. Det vil belaste likviditeten voldsomt.

5 Sorte huller

Der skal fyldes op med nye lån for at dække op. Der er en stor risiko for, at der kommer en række nye landmænd, der er nødt til at skubbe likviditeten. Der er derfor brug for en længere periode med høj indtjening for at kompensere for de store alskulterede tab.

Kilde: Videncenter for Landbrug

Ud over den store gruppe på hverfjende landmand, der ikke kan betale tilstrækkelige afdrag på gælden, så kører yderligere knap 1.000 landmænd med meget små marginaler.

»De betyder, at for hver gang indtjeningen falder med 100.000 kr., uanset om faldet skyldes nye klimatilpasninger eller faldende priser eller andet, så vokser gruppen, der ikke kan betale afdrag på gælden, med 2,5 procent svarende til mellem 250 og 300 landbrug ekstra,« siger han.

Næsten det dog ud for den store gruppe på hver sjette landmand, som både har for lav indtjening til at kunne be-

talte afdragene og samtidig har en gældsprocent på over 70.

Hiblen situation »Den gruppe er enten alene eller i en hiblen situation, hvor de kommer i løbet af kort tid,« siger Klaus Kaiser.

»De har negativ bundlinje, og gælden vokser og vokser. De landbrug kan ikke selv afgøre deres skæbne. De er afhængige af, hvordan kreditdiverne - altså bank og realkreditinstitutter - håndterer dem,« siger han.

Hvis effektiviteten i jorden, vil kreditdiverne typisk have tilstrækkelig tålmodighed med dem, så de får en second chance. Værre er det for

dem, der har lav effektivitet.

»For dem er fremtiden udslættet, med mindre de lykkes med en turn-around. De har ingen kreditværdighed, og vejen der bare på, at kreditdiverne har råd til at tage et eventuelt tab,« siger Klaus Kaiser.

Hver sjette heltidslandmand, eller i alt 1700, er tvunget til at sælge landet, fordi de ud over at løbende likviditetsbehov har så høj en gæld, at der ikke er mulighed for hurtigt ændret ved at

betale egenkapital. Det viser en ny analyse fra Videncenter for Landbrug i Skovby.

Landmænd har så ringe en indtjening og likviditet, at de løbende må optage nye lån for at kunne klare deres gæld. Det handler om små 3000 landbrug.

LANDBRUG AF Bjørn Røsgaard

Hver fjerde af de danske landmænd har så ringe en indtjening og likviditet, at de løbende må optage nye lån for at kunne klare deres gæld. Det handler om små 3000 landbrug.

Hver sjette heltidslandmand, eller i alt 1700, er tvunget til at sælge landet, fordi de ud over at løbende likviditetsbehov har så høj en gæld, at der ikke er mulighed for hurtigt ændret ved at

betale egenkapital. Det viser en ny analyse fra Videncenter for Landbrug i Skovby.

Landmænd har så ringe en indtjening og likviditet, at de løbende må optage nye lån for at kunne klare deres gæld. Det handler om små 3000 landbrug.

Du skal tjene 200.000 kroner mere hvert år

Set over en årrække mangler der altså over 200.000 kr. i indtjening, før det er balance mellem indtjening og så meget for kvæg og halvt landmænd er generelt i en værre forfatning.

Det viser en analyse fra Videncenter for Landbrug af forhold til størrelsen i hvervets gæld.

Analysen viser, at hos godt hver fjerde står indtjeningen ikke mål med gældens størrelse - tværtimod skal de løbende optage ny gæld for at betale den, de har. I alt 2.900 bedrifter har disse problemer, svarende til 26,1 procent.

Det viser en analyse fra Videncenter for Landbrug af forhold til størrelsen i hvervets gæld.

Analysen viser, at hos godt hver fjerde står indtjeningen ikke mål med gældens størrelse - tværtimod skal de løbende optage ny gæld for at betale den, de har. I alt 2.900 bedrifter har disse problemer, svarende til 26,1 procent.

Det viser en analyse fra Videncenter for Landbrug i Skovby, som korrigerer for den nuværende lave renteniveau og den aktuelle høst indtjening i store dele af landbruget.

Erhvervsøkonomisk chef på landbrugs videncenter Klaus Kaiser oplyser, at af de professionelle heltidslandmænd er der 8200 - eller 73,9 pct. - som i analysen er i stand til at generere et tilstrækkeligt likviditetsoverskud til at afdrage på deres gæld, mens 2900 - eller 26,1 pct. - løbende har behov for likviditet og derfor må stikke ny gæld.

Størrelse - tværtimod skal de løbende optage ny gæld for at betale den, de har. I alt 2.900 bedrifter har disse problemer, svarende til 26,1 procent.

Det viser en analyse fra Videncenter for Landbrug af forhold til størrelsen i hvervets gæld.

Analysen viser, at hos godt hver fjerde står indtjeningen ikke mål med gældens størrelse - tværtimod skal de løbende optage ny gæld for at betale den, de har. I alt 2.900 bedrifter har disse problemer, svarende til 26,1 procent.

Det viser en analyse fra Videncenter for Landbrug i Skovby, som korrigerer for den nuværende lave renteniveau og den aktuelle høst indtjening i store dele af landbruget.

Erhvervsøkonomisk chef på landbrugs videncenter Klaus Kaiser oplyser, at af de professionelle heltidslandmænd er der 8200 - eller 73,9 pct. - som i analysen er i stand til at generere et tilstrækkeligt likviditetsoverskud til at afdrage på deres gæld, mens 2900 - eller 26,1 pct. - løbende har behov for likviditet og derfor må stikke ny gæld.

Det viser en analyse fra Videncenter for Landbrug i Skovby, som korrigerer for den nuværende lave renteniveau og den aktuelle høst indtjening i store dele af landbruget.

Erhvervsøkonomisk chef på landbrugs videncenter Klaus Kaiser oplyser, at af de professionelle heltidslandmænd er der 8200 - eller 73,9 pct. - som i analysen er i stand til at generere et tilstrækkeligt likviditetsoverskud til at afdrage på deres gæld, mens 2900 - eller 26,1 pct. - løbende har behov for likviditet og derfor må stikke ny gæld.

Det viser en analyse fra Videncenter for Landbrug i Skovby, som korrigerer for den nuværende lave renteniveau og den aktuelle høst indtjening i store dele af landbruget.

Størrelse - tværtimod skal de løbende optage ny gæld for at betale den, de har. I alt 2.900 bedrifter har disse problemer, svarende til 26,1 procent.

Det viser en analyse fra Videncenter for Landbrug af forhold til størrelsen i hvervets gæld.

Analysen viser, at hos godt hver fjerde står indtjeningen ikke mål med gældens størrelse - tværtimod skal de løbende optage ny gæld for at betale den, de har. I alt 2.900 bedrifter har disse problemer, svarende til 26,1 procent.

Det viser en analyse fra Videncenter for Landbrug i Skovby, som korrigerer for den nuværende lave renteniveau og den aktuelle høst indtjening i store dele af landbruget.

Erhvervsøkonomisk chef på landbrugs videncenter Klaus Kaiser oplyser, at af de professionelle heltidslandmænd er der 8200 - eller 73,9 pct. - som i analysen er i stand til at generere et tilstrækkeligt likviditetsoverskud til at afdrage på deres gæld, mens 2900 - eller 26,1 pct. - løbende har behov for likviditet og derfor må stikke ny gæld.

Det viser en analyse fra Videncenter for Landbrug i Skovby, som korrigerer for den nuværende lave renteniveau og den aktuelle høst indtjening i store dele af landbruget.

Erhvervsøkonomisk chef på landbrugs videncenter Klaus Kaiser oplyser, at af de professionelle heltidslandmænd er der 8200 - eller 73,9 pct. - som i analysen er i stand til at generere et tilstrækkeligt likviditetsoverskud til at afdrage på deres gæld, mens 2900 - eller 26,1 pct. - løbende har behov for likviditet og derfor må stikke ny gæld.

Det viser en analyse fra Videncenter for Landbrug i Skovby, som korrigerer for den nuværende lave renteniveau og den aktuelle høst indtjening i store dele af landbruget.

Størrelse - tværtimod skal de løbende optage ny gæld for at betale den, de har. I alt 2.900 bedrifter har disse problemer, svarende til 26,1 procent.

Det viser en analyse fra Videncenter for Landbrug af forhold til størrelsen i hvervets gæld.

Analysen viser, at hos godt hver fjerde står indtjeningen ikke mål med gældens størrelse - tværtimod skal de løbende optage ny gæld for at betale den, de har. I alt 2.900 bedrifter har disse problemer, svarende til 26,1 procent.

Det viser en analyse fra Videncenter for Landbrug i Skovby, som korrigerer for den nuværende lave renteniveau og den aktuelle høst indtjening i store dele af landbruget.

Erhvervsøkonomisk chef på landbrugs videncenter Klaus Kaiser oplyser, at af de professionelle heltidslandmænd er der 8200 - eller 73,9 pct. - som i analysen er i stand til at generere et tilstrækkeligt likviditetsoverskud til at afdrage på deres gæld, mens 2900 - eller 26,1 pct. - løbende har behov for likviditet og derfor må stikke ny gæld.

Det viser en analyse fra Videncenter for Landbrug i Skovby, som korrigerer for den nuværende lave renteniveau og den aktuelle høst indtjening i store dele af landbruget.

Erhvervsøkonomisk chef på landbrugs videncenter Klaus Kaiser oplyser, at af de professionelle heltidslandmænd er der 8200 - eller 73,9 pct. - som i analysen er i stand til at generere et tilstrækkeligt likviditetsoverskud til at afdrage på deres gæld, mens 2900 - eller 26,1 pct. - løbende har behov for likviditet og derfor må stikke ny gæld.

Det viser en analyse fra Videncenter for Landbrug i Skovby, som korrigerer for den nuværende lave renteniveau og den aktuelle høst indtjening i store dele af landbruget.

Størrelse - tværtimod skal de løbende optage ny gæld for at betale den, de har. I alt 2.900 bedrifter har disse problemer, svarende til 26,1 procent.

Det viser en analyse fra Videncenter for Landbrug af forhold til størrelsen i hvervets gæld.

Analysen viser, at hos godt hver fjerde står indtjeningen ikke mål med gældens størrelse - tværtimod skal de løbende optage ny gæld for at betale den, de har. I alt 2.900 bedrifter har disse problemer, svarende til 26,1 procent.

Det viser en analyse fra Videncenter for Landbrug i Skovby, som korrigerer for den nuværende lave renteniveau og den aktuelle høst indtjening i store dele af landbruget.

Erhvervsøkonomisk chef på landbrugs videncenter Klaus Kaiser oplyser, at af de professionelle heltidslandmænd er der 8200 - eller 73,9 pct. - som i analysen er i stand til at generere et tilstrækkeligt likviditetsoverskud til at afdrage på deres gæld, mens 2900 - eller 26,1 pct. - løbende har behov for likviditet og derfor må stikke ny gæld.

Det viser en analyse fra Videncenter for Landbrug i Skovby, som korrigerer for den nuværende lave renteniveau og den aktuelle høst indtjening i store dele af landbruget.

Erhvervsøkonomisk chef på landbrugs videncenter Klaus Kaiser oplyser, at af de professionelle heltidslandmænd er der 8200 - eller 73,9 pct. - som i analysen er i stand til at generere et tilstrækkeligt likviditetsoverskud til at afdrage på deres gæld, mens 2900 - eller 26,1 pct. - løbende har behov for likviditet og derfor må stikke ny gæld.

Det viser en analyse fra Videncenter for Landbrug i Skovby, som korrigerer for den nuværende lave renteniveau og den aktuelle høst indtjening i store dele af landbruget.

Landbrugsavisen er trykt i rekordhurt ikke over vandet økonomisk, viser en analyse fra Videncenter for Landbrug i Skovby. Op mod 1700 landmænd har så ringe en indtjening og likviditet, at de løbende må optage nye lån for at kunne klare deres gæld. Det handler om små 3000 landbrug. Foto: Jakob Dahl Skovby

Hver fjerde bonde må låne for at klare gælden

1700 landbrug er tæt på være dødsdømt. En ny analyse viser, at hver fjerde heltidsbedrifts indtjening ikke kan stå op imod gælden

Han understreger, at der i analysen er korrigeret, således at der regnes med et niveau. Der er på lang sig mere realistisk for priserne på landbrugsprodukter, renter osv. Det giver et bedre, konstantmæssigt billede af erhvervets økonomiske styrke og svækkelse til at skabe likviditet - og dermed afdrage på gæld.

660 mia i samlet gæld Landbruget har år for år øget sin samlede gæld, således at den nu er på over 600 mia. Det er en alvorlig udvikling, der er væsentlig forer.

Analysen viser, at vi i dansk landbrug har en stor en gæld. Hvis vandtænde er det, og der laves resultater i den daglige drift, så kunne man godt have videre. Ser man meget kritisk på verdierne og efter renter og bidrag, så minder det også om en lang sigt ved drift. Men det helt grundlæggende er, at det er alt for svært at tjene

penge på landbrug i Danmark," fortæller formand for Landbrug & Fødevarer, Martin Merrild. Han peger på, at f.eks. mange mælkeproducenter har høj gæld og meget svært ved at tjene penge på deres drift.

Det er paradoksalt, at vi har en meget dybtgående industri, men det hjælper jo ikke, når den ikke selv kan sætte verdensmarkedspriser, og mælkeproducenterne har så store omkostninger, at de ikke kan leve af des pris. Mejerierne kan betale. Alle må gerne konkurrere om gælden, for at de 15 pct. omkostningerne skal dække og behøve for likviditet, hjælper i en bedre indtjening. Det gælder vores rådgivere, som kan hjælpe til en bedre drift, finanssektoren, som skal tage ansvarlige renter,

og ikke mindst politikerne," siger brancheforeningens formand.

Bedre rammevilkår Han bemærker, at selv om minister Karen Hækkerup (S) i forbindelse med landmænds udlånsforanstaltninger har talt om bedre rammevilkår.

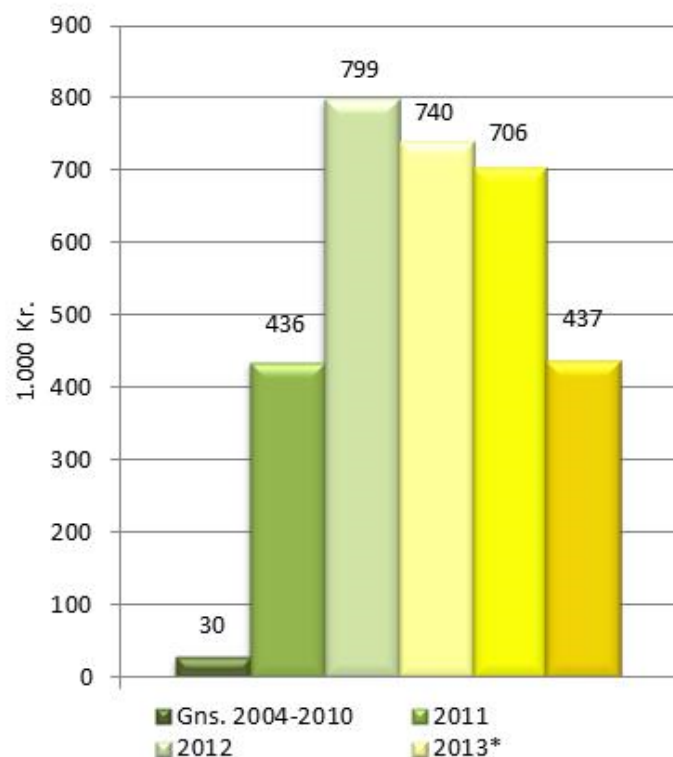
"Jeg kan ikke lide at tale om, at nogle er dødsdømte, fordi jeg ved, at der er mange, som prøver det, og for de familier, det går ud over. Og en del af de 15 pct. kan også hjælpe sig selv. Men der er selvfølgelig en restgruppe, for hvem det vil være svært at komme ud af erhvervet," siger Merrild.

Kandidatet Benny Pedersen, lykke Bandt, håber ikke, at det generelt er 25 pct., som må låne for at betale gæld. "Vi har de senere år været godt rundt i vores portefølje, at vi selv godt, hvor sådan trykkes. Så sådan er det i hvert fald ikke kun os."

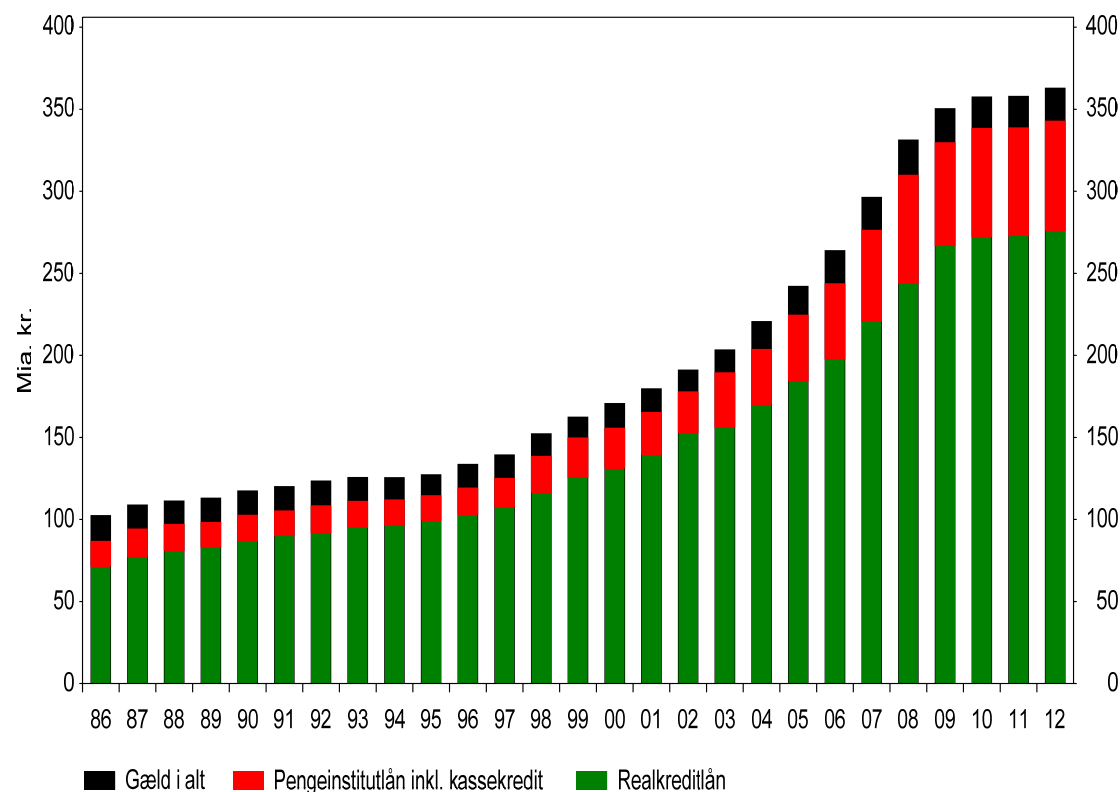
Landbrugets indtjening og gæld

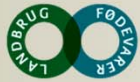
- Indtjeningen er høj i disse år, men er den høj nok til at kunne afdrage på gælden?

Heltidsbedrifter

Landbrugets gæld i alt

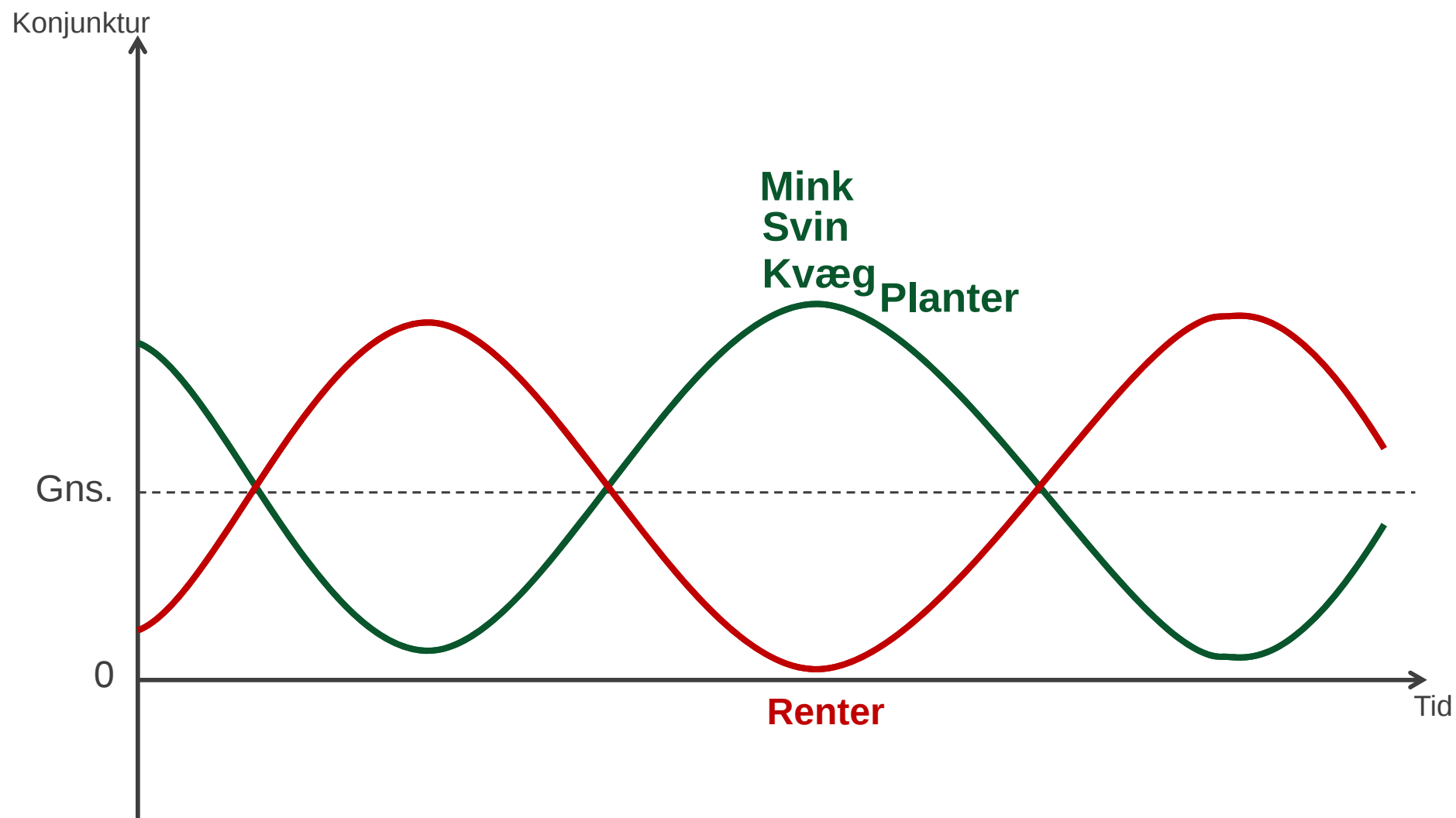

Landbrugets indtjening og gæld

- Landbrugets indtjening er historisk høj i disse år pga. gode bytteforhold og lave renter
- Men er landbrugets grundlæggende indtjeningsevne tilstrækkelig i forhold til landbrugets gæld?
 - Gæld afvikles over en lang årrække => Langsigtet indtjeningsevne!
 - Langsigtede indtjeningsevne måles via konjunkturkorrektur af priser og renter (anslåede langsigtede ligevægtspriser/-renter)
 - Herved afdækkes, om landbrugets forretningsmodel er økonomisk holdbar?
- "Likviditetsoverskud/-behov" måler, om indtjeningsevnen er tilstrækkelig god (afdrag, alternativt nyinvesteringer)

Landbrugets konjunkturer

Landbrugets indtjening og gæld

- Konjunkturkorrigeret ligger det gennemsnitlige likviditetsoverskud ca. 200.000 kr. lavere end det aktuelle
 - Renterne var i 2012 "unormalt" lave
 - Mælkeprisen var lidt lavere end den langsigtede ligevægtspris
 - Svine- og plantepriserne var højere end "normalt"

Landbrugets foreløbige resultater 2012 – faktisk og konjunkturkorrigeret, 1.000 kr.

	Heltid	Kvæg	Svin	Planter
Likviditetsoverskud/-behov - 2012	408	-76	671	527
Likviditetsoverskud/-behov - efter konjunkturkorrektur	206	21	445	196

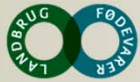
- Anslåede langsigtede ligevægtspriser inkl. efterbetaling; Korn: 130 kr./hkg., Soya: 274 kr./hkg., Svinekød: 11,25 kr./kg., Mælk: 2,65 kr./kg., Mink: 400 kr./skind.
- Renter (inkl. bidragssatser, rentemarginal og øvrige omkostninger) er hævet med mellem 0,6 og 1,5 pct.-point i forhold til 2012.

Landbrugets indtjening og gæld

- Er indtjeningen tilstrækkelig til at servicere og afdrage på gælden?
- Minimumsindtjening for at kunne afdrage på gæld:
 - Ingen afdrag på jord, under forudsætning af, at jord er prisfast og låneform med afdragsfrihed bevares
 - Afdrag på produktionsbygninger, maskiner og inventar
 - Afdragsperiode 15 år, ekskl. skat, foreløbige regnskaber 2012

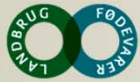
Landbrugets gæld og likviditetsbalance (konjunkturkorigeret)				
Mio kr.	Heltid	Kvæg	Svin	Planter
Gæld, mio. kr.	23,9	24,9	30,3	17,6
Gældsprocent	66,8	74,2	71,4	52,3
Aktivmasse med afdragskrav, mio. kr.	6,3	6,4	9,8	4,4

Landbrugets indtjening og gæld

Konklusion:

- På sigt er der i landbruget et misforhold mellem gældens størrelse og det likviditetsoverskud, der er til rådighed til at afdrage gæld
- Selv med en lang afdragshorisont er gælden urealistisk høj
⇒ Behov for at øge indtjening og/eller nedbringe gæld!
- Gælder generelt, men især kvægbedrifter

Landbrugets indtjening og gæld

- Stor spredning:
 - 8.200 heltidsbedrifter (73,9 pct.) har et tilstrækkeligt likviditetsoverskud til at afdrage på gæld
 - 2.900 (26,1 pct.) har et likviditetsbehov – disse må løbende stifte yderligere gæld
 - Kvæg og planter er overrepræsenteret

Bedrifter med likviditetsbehov				
	Heltid	Kvæg	Svin	Planter
Antal	2.900	1.000	503	740
Andel (% af alle heltidsbedrifter)	26,1	28,5	19,4	30,9

Landbrugets indtjening og gæld

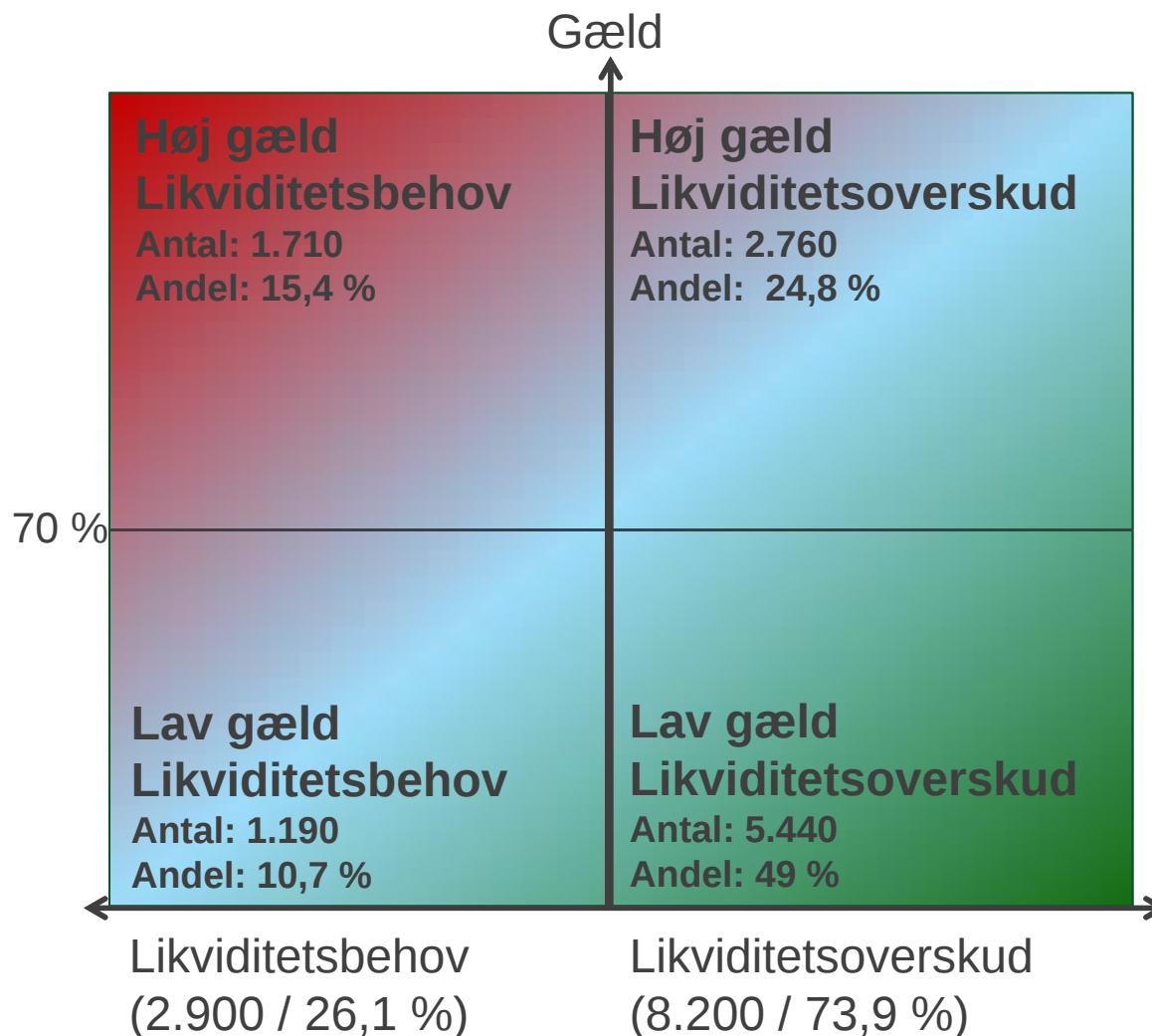
- Egenkapital kan i perioder belånes og kompensere for manglende indtjening
- Bedrifter med likviditetsbehov og høj gældsprocent (lav egenkapital) er derfor særlig udsatte ("potentielt nødlidende")
 - 1.710 (15,4 pct.) har både et likviditetsbehov og gældsprocent over 70
 - Kvæg er overrepræsenteret

Potentielt nødlidende bedrifter (både likviditetsbehov og høj gæld)				
	Heltid	Kvæg	Svin	Planter
Antal	1.710	830	385	270
Andel (% af alle heltidsbedrifter)	15,4	23,7	14,8	11,3

Landbrugets indtjening og gæld

- I forhold til likviditetsoverskud/-behov og gæld, er der fire kategorier:

Landbrugets indtjening og gæld

- Nogle af de 1.710 bedrifter har dog høj effektivitet og kan reddes.

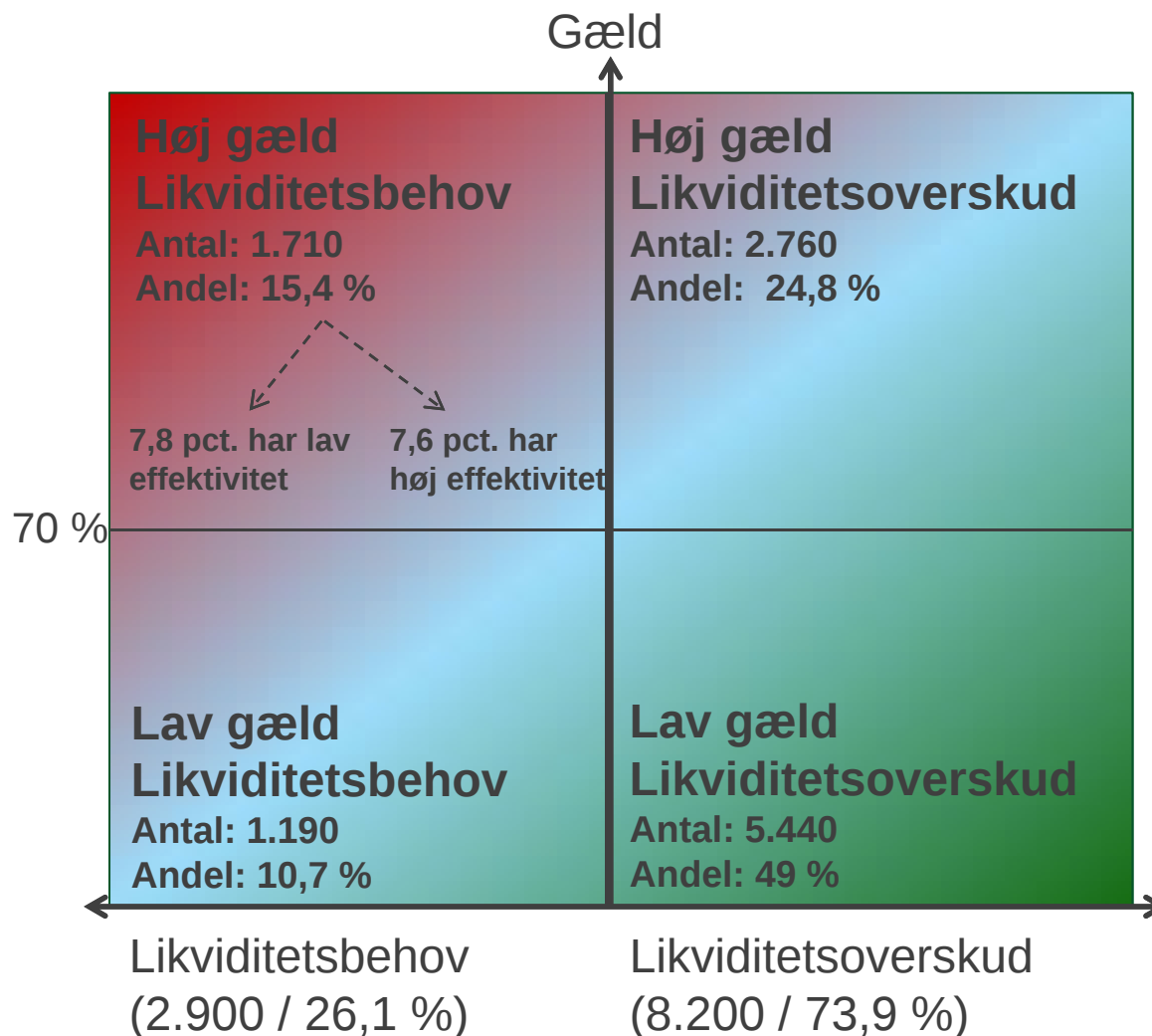
Bedrifter med likviditetsbehov og høj gæld				
	Heltid	Kvæg	Svin	Planter
Antal	1.710	830	385	270
Andel (% af alle heltidsbedrifter)	15,4	23,7	14,8	11,3

- Af de 1.710 landbrug har 866 lav effektivitet (målt ud fra overskudsgrad)
- Disse 866 bedrifter har **likviditetsbehov, høj gæld og lav effektivitet** – deres fremtid er særlig udsigtsløs!

Bedrifter med likviditetsbehov, høj gæld og lav effektivitet				
	Heltid	Kvæg	Svin	Planter
Antal	866	516	175	58
Andel (% af alle heltidsbedrifter)	7,8	14,7	6,7	2,4

Landbrugets indtjening og gæld

- Opdeling af de potentielt nødlidende i forhold til effektivitet:

Landbrugets indtjening og gæld

- Hvor mange kan reddes med en gældsnedskrivning (< 70 pct.)?

Bedrifter med likviditetsbehov og høj gæld				
	Heltid	Kvæg	Svin	Planter
Antal	1.710	830	385	270
Andel (% af alle heltidsbedrifter)	15,4	23,7	14,8	11,3

- Disse 841 bedrifters fremtid er særligt udsigtsløs, da effektiviteten er så lav, at end ikke en gældsnedskrivning kan give likviditetsoverskud!

Bedrifter med likviditetsbehov efter nedskrevet gæld				
	Heltid	Kvæg	Svin	Planter
Antal	841	327	163	215
Andel (% af alle heltidsbedrifter)	7,6	9,3	6,3	9,0

Landbrugets indtjening og gæld

- Styrkebarometer:

5.440 / 49 % har likviditets-
overskud og lav gæld

Plads til at
nyinvestere og/eller
afdrage på gæld

2.760 / 24,8 % har
likviditetsoverskud og høj
gæld

Effektive nok til at have likviditets-
overskud til at nyinvestere eller
afdrage på gæld trods høj gæld

1.190 / 10,7 % har likviditets-
underskud og lav gæld

Evt. råderum på kort sigt

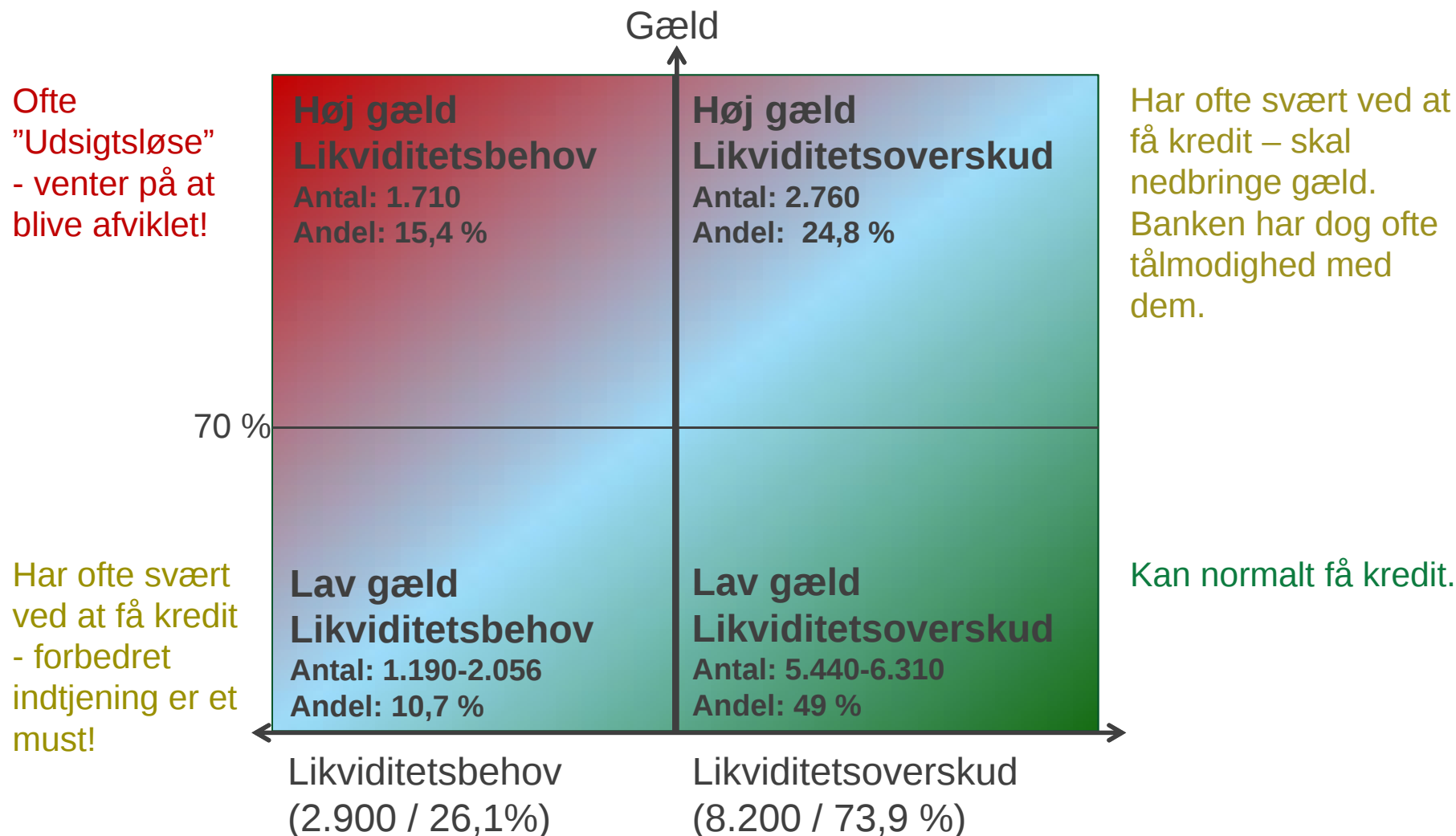
1.710 / 15,4 pct. har
likviditetsunderskud og høj
gæld

Afvikling, turnaround eller
gældsnedskrivning

Landbrugets indtjening og gæld

- Banker udskiller virksomheder med lav effektivitet:

Landbrugets indtjening og gæld

- Hvor stor er gælden på de potentielt nødlidende bedrifter?

Gældsfordeling på bedrifter med likviditetsbehov og høj gæld

	Heltid	Kvæg	Svin	Planter
Antal/andel af heltidsbedrifter	1.710 / 15,4%	830 / 23,7%	385 / 14,8%	270 / 11,3%
Gæld i alt pr. bedrift, mio. kr.	33,3	35,0	37,0	22,9
Realkredit pr. bedrift, mio. kr.	20,0	21,3	22,0	13,9
Bankgæld pr. bedrift, mio. kr.	10,8	11,6	12,3	5,9
Bankgæld i alt, mia. kr.	18,5	9,6	4,7	1,6

Gældsfordeling på bedrifter med fortsat likviditetsbehov selv efter gældsnedskrivning

	Heltid	Kvæg	Svin	Planter
Antal/andel af heltidsbedrifter	841 / 7,6%	327 / 9,3%	163 / 6,3%	215 / 9,0%
Gæld i alt pr. bedrift, mio. kr.	27,8	30,8	30,7	21,9
Realkredit pr. bedrift, mio. kr.	16,6	18,6	18,0	13,4
Bankgæld pr. bedrift, mio. kr.	8,8	10,0	10,2	5,7
Bankgæld i alt, mia. kr.	7,4	3,3	1,7	1,2

Landbrugets indtjening og gæld

- Likviditetsbalancen for de 85 pct. med likviditetsoverskud og/eller gældsprocent under 70

Likviditetsbalance – Alle heltidsbedrifter

Mio kr.	Heltid	Kvæg	Svin	Planter
Aktivmasse med afdragskrav, mio. kr.	6,3	6,4	9,8	4,4
1.000 kr.				
Krav til likviditetsoverskud (afdragskrav)	420	425	655	295
Likviditetsoverskud/-behov (konjunkturkorrigeret)	206	21	445	196
Likviditetsbalance	-214	-404	-210	-99

Likviditetsbalance – De 85 pct. med likviditetsoverskud og/eller gældsprocent under 70

Mio kr.	Heltid	Kvæg	Svin	Planter
Aktivmasse med afdragskrav, mio. kr.	6,2	6,1	9,5	4,3
1.000 kr.				
Krav til likviditetsoverskud (afdragskrav)	415	405	635	285
Likviditetsoverskud/-behov (konjunkturkorrigeret)	440	425	695	330
Likviditetsbalance	25	20	60	45

Landbrugets indtjening og gæld

- Marginalerne er små og følsomheden stor
 - For hver gang likviditeten forringes med 100.000 kr., falder yderligere 250-300 ned i gruppen af potentielt nødlidende
 - Størst følsomhed er der for kvæg

Potentielt nødlidende bedrifter ved ændringer i likviditetsoverskuddet				
	Heltid	Kvæg	Svin	Planter
Antal	1.710	830	385	270
Andel (% af alle heltidsbedrifter)	15,4	23,7	14,8	11,3
Antal – likviditet minus 100.000 kr.	2.015	962	455	315
Andel – likviditet minus 100.000 kr.	18,1	27,5	17,5	13,2
Antal – likviditet minus 200.000 kr.	2.260	1.095	510	340
Andel – likviditet minus 200.000 kr.	20,4	31,3	19,7	14,2
Antal – likviditet minus 300.000 kr.	2.505	1.220	585	355
Andel – likviditet minus 300.000 kr.	22,6	34,8	22,5	14,8

Landbrugets indtjening og gæld

- Yngre landmænd har gennemsnitligt et mindre likviditetsoverskud og højere gæld end etablerede landmænd => flere potentielt nødlidende (25,4 pct. mod 15,4 pct.):

Potentielt nødlidende yngre landmænd (både likviditetsbehov og høj gæld)				
	Heltid	Kvæg	Svin	Planter
Antal	505	217	100	95
Andel (% af alle "yngre" heltidsbedrifter)	25,4	33,5	21,5	23,3

- Hvis gælden for de potentielt nødlidende bringes ned på 70 pct., vil over halvdelen gå fra likviditetsbehov til –overskud:

Yngre landmænd med fortsat likviditetsbehov efter nedbragt gæld				
	Heltid	Kvæg	Svin	Planter
Antal	248	84	33	62
Andel (% af alle "yngre" heltidsbedrifter)	12,4	12,9	7,3	15,0